

Зміст

6	Передмова
8	Назад до Баугаузу Еллен Лаптон
10	Понад основи Дженніфер Коул Філіпс
12	Формстормінг
32	Точка, лінія, площина
48	Ритм і баланс
60	Масштаб
68	Текстура
80	Колір
98	Принципи Гештальту
116	Рамки
128	Ієрархія
140	Шари
154	Прозорість
166	Модулярність
186	Сітка
200	Патерн
214	Діаграма
232	Час і рух
248	Правила й випадковість
260	Бібліографія
262	Показчик

Передмова

Еллен Лаптон і Дженніфер Коул Філліпс

Ця книжка — посібник зі створення візуальних форм, із нього дизайнери дізнаються, як вибудовувати розмаїття і складність на основі простих зв'язків.

Цей посібник у первісній його редакції ми написали в 2008 році, тому що не могли знайти нічого такого для сучасних студентів і дизайнерів-початківців — стисло сучасного підручника з двовимірного дизайну. І коли «Графічний дизайн: Нові основи» вийшов друком, він знайшов собі вдячних читачів по всьому світі. Куди б ми не поїхали, всюди нам зустрічалися викладачі дизайну й дизайнери-початківці, які зверталися до нашої книжки й знаходили в ній щось нове для себе.

Що нового у другому виданні? Зміст усієї книжки було переглянуто й доповнено новими ідеями, що народжувалися під час наших занять у коледжі мистецтв «Інститут Меріленду» (Maryland Institute College of Art, MICA).

Найголовніше — додався цілковито новий розділ на самому початку: Формстормінг.

Формстормінг (цей термін запровадила Дженніфер Коул Філліпс) — це набір структурованих технік для генерування візуальних вирішень проблем графічного дизайну. Цим розділом книга відкривається не випадково: ми прагнемо відразу вкинути читача у візуальну творчість як дію.

Ми вже не перший десяток років викладаємо і в середніх, і у вищих навчальних закладах, і на наших очах сфера дизайну невпинно змінюється, реагуючи на виникнення нових технологій. Ще за часів нашого студентства, у 1980-х роках, класичні книжки — як-от *Graphic Design Manual* («Довідник із графічного дизайну») Арміна Гофмана, опублікована в 1965 році, — уже почали втрачати актуальність у динамічному й мінливому світі дизайну. Постмодернізм переживав період піднесення, і абстрактні вправи з дизайну погано поєднувалися з тодішньою зацікавленістю апропріацією й історизмом.

У 1990-х роках викладачам дизайну доводилося, хочеш-не хочеш, навчати студентів

(і самим навчатися) працювати з програмним забезпеченням, а багатьом це коштувало чималих зусиль — збалансувати технічні навички з візуальним і критичним мисленням. Коли дизайнерські методології відходять від універсальних візуальних ідей і наближаються до більш антропологічного розуміння дизайну, форма часом губиться.

У цій книжці ми прагнули подолати прірву між програмним забезпеченням — і візуальним мисленням. Говорячи про форму, ми згадуємо новаторські роботи дизайнерів доби модернізму — від Джозефа Алберса й Ласло Могой-Надьї з Баухауза до Арміна Гофмана й таких видатних учителів, як Малколм Грір.

Ми взялися до роботи над цим посібником, коли завважили, що нашим студентам буває не просто сформулювати абстрактну концепцію. Вони чудово давали собі раду з вокабуляром поп-культури й інтерпретували її елементи, однак набагато менш комфортно почувалися, коли їм

доводилося працювати з масштабом, ритмом, кольором, ієрархією, сітками та зв'язками в діаграмах. Ця книжка — насамперед для студентів і дизайнерів-початківців, її й проілюстровано переважно роботами наших студентів бакалаврських і магістерських програм МІСА.

Коледж став нашою лабораторією, багато викладачів і ще більше студентів долучилися до цього сміливого експерименту. Роботи, які ми показуємо на цих сторінках, дуже різноманітні, і це розмаїття відображає природну відмінність у вмілості й здатності до чуттєвого сприйняття.

Якщо не зазначено інше — це приклади студентських робіт, виконаних у межах якогось із курсів МІСА; іще кілька проектів народилися в інших школах, у яких ми бували або ж у яких викладають наші випускники.

Фотоконструкції

Дизайнер Мартін Венецкі зібрав це зображення з відновлених елементів величезного настінного колажу, створеного у межах вправи з формстормінгу, що тривала три дні, для виставки Джона Суеда All Possible Futures («Всі можливі майбутні»). Мартін Венецкі, Appetite Engineers.

Мені подобається вислів, що для кожної проблеми можна знайти просте, очевидне й хибне вирішення. Проблема — якщо її справді можна назвати проблемою — рідко вдається вирішити швидко й просто. *Малколм Грір*

Нині практично всі дизайнери мають необмежений доступ до фотобанків і користуються онлайн-пошуковиками, тож не випадає дивуватися, що сучасний графічний дизайн тоне в посередніх рішеннях, зумовлених прагненням не ускладнювати собі життя. Чимало дизайнерів просто не знають регламентованих процесів, які допомагають досягти вищого рівня концептуальних інновацій, ідейних і формальних.

Формстормінг — це акт візуального мислення, дизайнерський інструмент, здатний відкривати й поглиблювати вирішення основних проблем дизайну. У цьому розділі ви знайдете кілька вправ із формстормінгу, розроблених для того, щоб активувати й виокремлювати можливості та ідеї, які виходять за межі знаного, спонукаючи дизайнера шукати нових способів представити предмет через керований процес творчості.

Формстормінг — це шлях митця через відрухові, легкі

у сприйнятті ідеї до ясних, але вже конкретизованих концептів і, нарешті, до дивовижних результатів, що вражають оригінальністю. Тут знадобиться терпіння — щоб наполегливо працювати над темою, знову і знову вдаючись до ітерацій, дисекції, синтезу й перегляду, а в репрезентації витвору не обійтися без дисципліни й ентузіазму; утім, саме така зануреність у роботу вможливорює несподівано величезну віддачу від зробленого творчого внеску.

Студентів у школах дизайну вчать не сідати за комп'ютер, поки не пройдено етап пошуку ідей. Проте багато дизайнерів проскакують цей етап поспіхом, хапаються за перше, що здається перспективним, — і починають розробляти невизрілу ідею. Результат економії часу на етапі розвитку ідеї — слабкий дизайн, у кращому випадку він принаймні відшліфований і яскравий, а в гіршому — явно нездалий.

Будь-який шеф-кухар скаже, що неможливо згодувати

добру страву без добрих інгредієнтів. У графічному дизайні так само — ми повинні прагнути до досконалості на кожному етапі. Принципи і процеси, про які буде мова в цьому розділі, можна застосувати для розвитку й розширення будь-яких базових положень дизайну, включених і не включених до обговорення в нашій книжці.

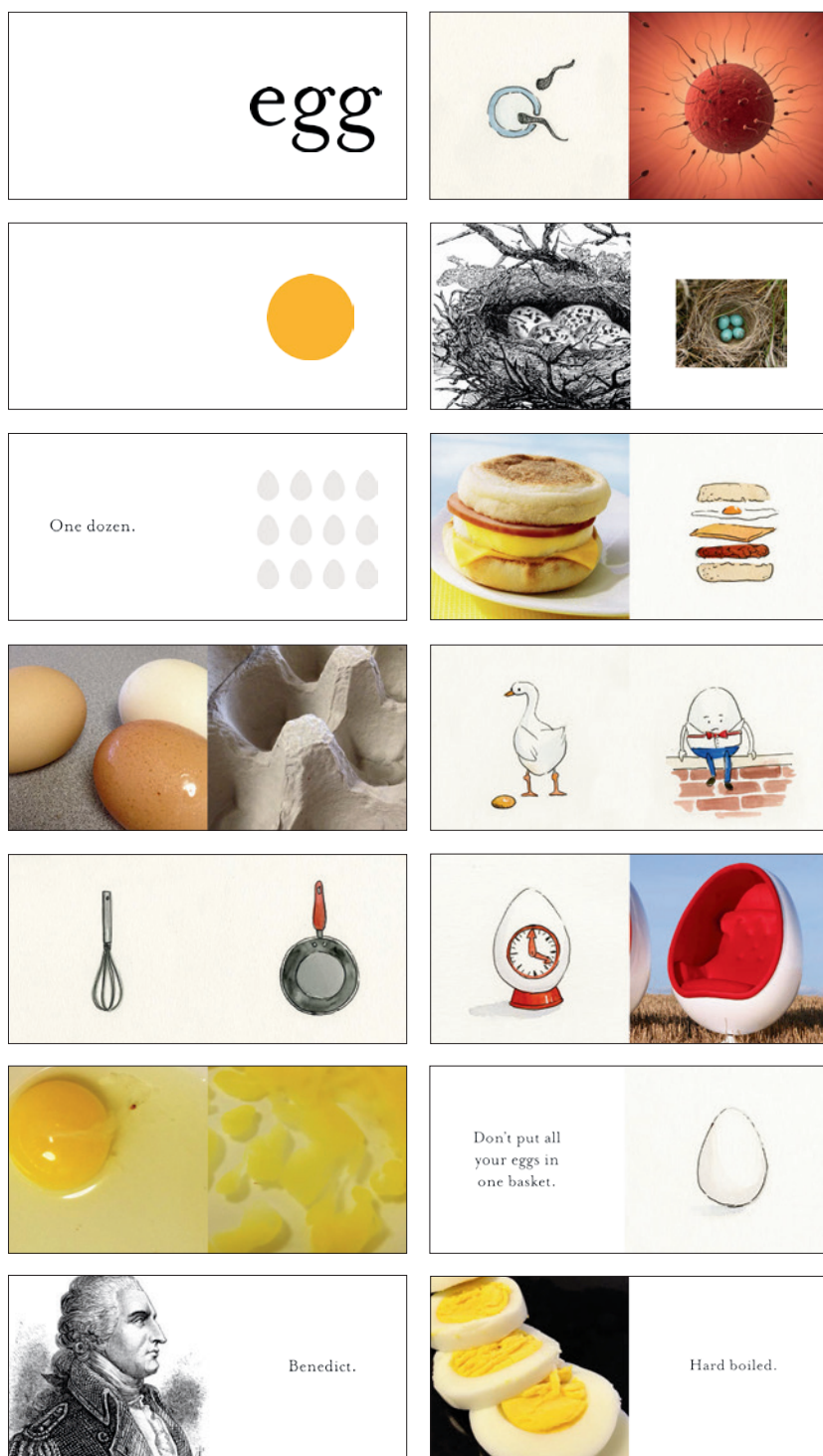
У складному світі, де на всіх рівнях нашаровуються візуальні, вербальні й сенсорні сигнали, раціональна і строга візуальна комунікація вкрай важлива. А досконалість дизайну не лише додає сенсу нашому життю, але й робить приємнішими людські досвіди.

Сто ітерацій

Розробляти численні ітерації однієї й тієї самої теми — ось що значить «глибоко копати». Знову і знову звертаючись до своєї бази асоціацій та ідей, ми врешті-решт маємо вичерпати всі очевидні варіанти — і тоді доведеться зробити крок у царину нового.

У цій класичній вправі дизайнерам пропонується вибрати собі тему й візуально інтерпретувати її у сто різних способів. Базові поняття семіотики — знаки-індекси, знаки-образи й знаки-символи — задіяно, щоб розширити сферу пошуку ідей та візуальних рішень. Студенти створюють, фіксують і вдосконалюють образи, які в поєднанні набувають глибини й широти в концепції і формах, роблячи акцент на досконалості й інноваційності.

MFA Studio. Дженніфер Коул Філіпс, викладачі.

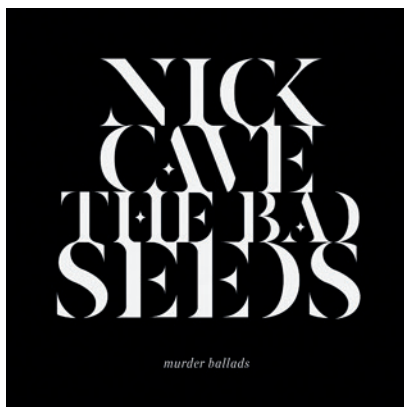
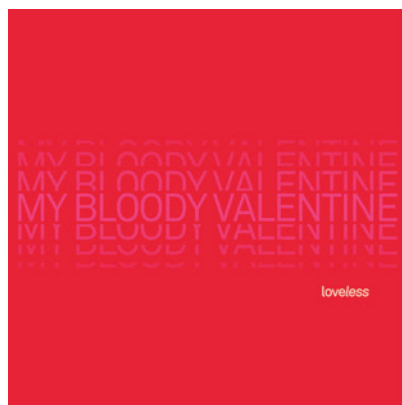
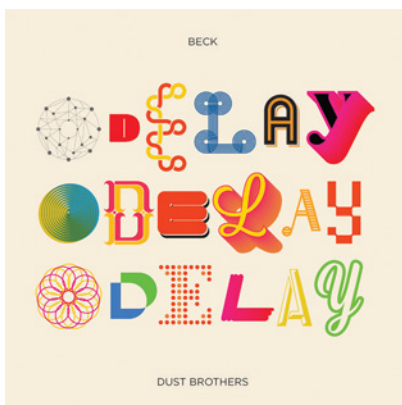
Десятки яєць.

Дизайнерка обрала книжковий формат, щоб представити свої сто ітерацій на тему яйця. Основні семіотичні моделі репрезентації дають змогу поглянути на об'єкт під різними кутами. Знаки-індекси, такі як гніздо, шкаралуща, сперматозоїди й упаковка для яєць, вказують на об'єкт, знаки-образи — фото й малюнки яєць — візуально нагадують об'єкт, а символи — Хитун-Бовтун — відсилають до спільного культурного досвіду. Багатосторінковий формат — іще один виклик для дизайнерки, він заохочує вдатися до прийомів приєднання та проведення паралелей. Джек Літман.

А Плюс.

Дизайнер попрацював із літерою А – він знайшов або створив сто різноманітних графічно привабливих зображень. Колекцію поредагованих об'єктів розклав у шаблоні-сітці й навколо неї, уважно розподіляючи за кольором, текстурою, глибиною й виразністю зображення, щоб увагу глядача привертали всі частини композиції. Їнксі Чжоу.

Запис дня

Цей дизайнер, закоханий у музику, поставив собі за мету відобразити сміливість і спрямованість музики з колекції своїх улюблених альбомів через колір, композицію й типографію в серії конвертів для платівок.

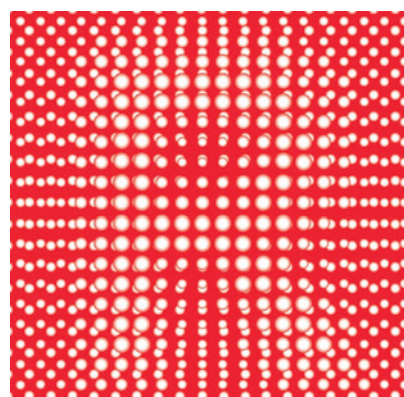
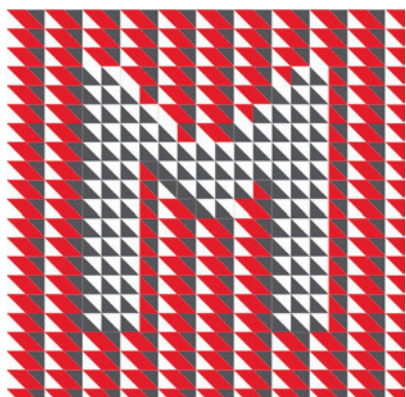
Шива Наллаперумал, MFA Studio

Щоденні рухи

Для свого проекту в межах місячного навчального курсу дизайнер розробив анімовану серію дво- і тривимірних літер, експериментуючи з різноманітними цифровими і аналоговими елементами, а потім створив сайт для демонстрації абетки на екрані. Джек Літман, MFA Studio

Вторинні

й доповняльні кольори

Ці плакати було створено з використанням доповняльних (оранжевий + синій) і вторинних кольорів (оранжевий + пурпуровий). Змішування й градієнти утворюють відтінки в проміжку між кольорами. Річард Блейк, MFA Studio.

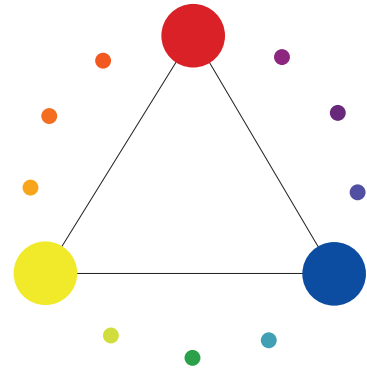
Основи теорії кольору 1665 року сер Ісак Ньютон відкрив, що світло, пропущене крізь призму, розпадається на спектр кольорів: червоний, оранжевий, жовтий, зелений, блакитний, синій і фіолетовий. Він розклав ці кольори по колу — і вийшло колесо, дуже схоже на те, яким художники послуговуються й досі, щоб передати відношення між кольорами.¹ Чим же колесо кольорів таке корисне в роботі дизайнера? Кольори, розташовані близько один від одного в спектрі або по сусідству в колесі кольорів, — це аналогічні кольори. Якщо їх використовувати в поєднанні — колірний контраст мінімальний, і виникає внутрішня гармонія, оскільки кожен колір має щось спільне з тим, що йому передує чи йде за ним у послідовності. Крім того, аналогічні кольори близькі за теплотою кольору. Два кольори, розташовані один навпроти одного в колесі, — це доповняльні (або комплементарні) кольори. У них немає спільних елементів, вони мають контрастну теплоту (якщо один теплий, другий — холодний). Коли митець вирішує використовувати аналогічні або контрастні кольори, це рішення позначається на візуальній енергії й настроєвості будь-якої композиції.

¹ Про основи теорії кольору та її застосування на практиці див. у Designer's Color Manual («Довідник з кольорів для дизайнера») Тома Фрейзера й Адама Бенкса (San Francisco: Chronicle Books, 2004).

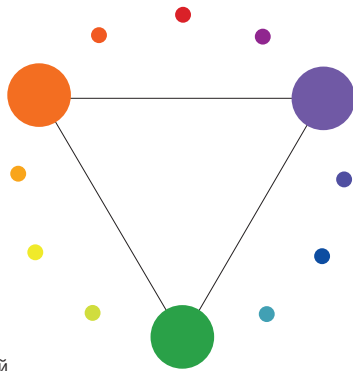
Колесо кольорів

У цій базовій схемі показано відношення між кольорами. За нею діти вчаться змішувати кольори, а художники використовують її в роботі з пігментами (олійні фарби, акварель, гуаш тощо).

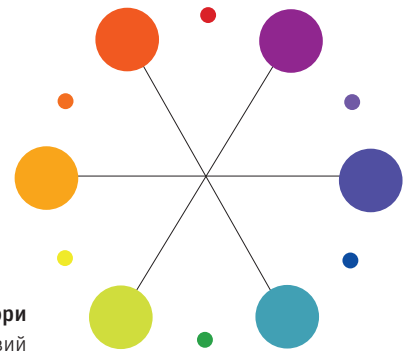
Первинні кольори

Червоний, жовтий і синій — це чисті кольори; їх не можна отримати змішуванням інших кольорів. Решту кольорів кола утворено змішуванням первинних кольорів.

Вторинні кольори

Помаранчевий, пурпуровий і зелений утворюються поєднанням двох первинних кольорів.

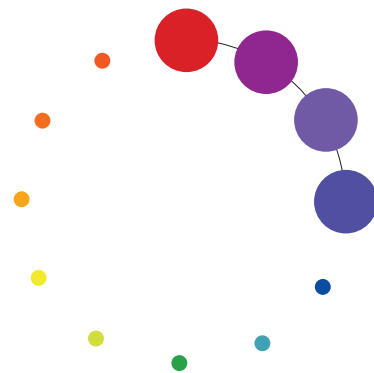
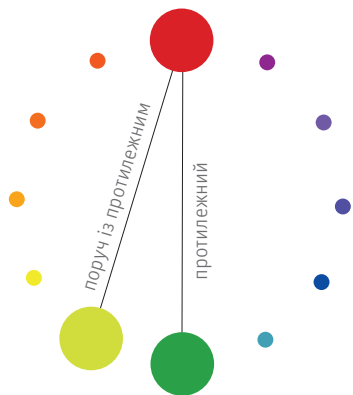

Третинні кольори

Червоно-оранжевий і жовто-зелений утворюються поєднанням одного первинного й одного вторинного кольорів.

Доповняльні кольори

Червоний і зелений, синій і оранжевий, жовтий і пурпуровий розташовано в колесі кольорів один навпроти одного. Щоб отримати делікатніші поєднання, вибирайте кольори, розташовані поруч із протилежними в колесі, наприклад червоний — і третинний зелений, або третинний синій — і третинний оранжевий.

Аналогічні кольори

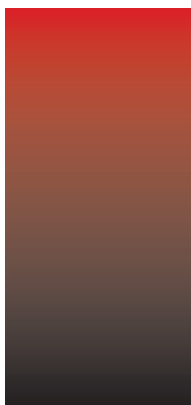
Кольорові схеми, побудовані з відтінків, розташованих поруч у колесі кольорів (аналогічні кольори), мають мінімальні хроматичні відмінності.

Тон визначає місце кольору в спектрі. Червоний тон може здаватися коричневим за малої насиченості або рожевим за малої яскравості.

Інтенсивність — це яскравість або тьмяність кольору. Колір стає тьмянішим за додавання чорного або білого, а також за нейтралізації його в бік сірого (зниження насиченості кольору).

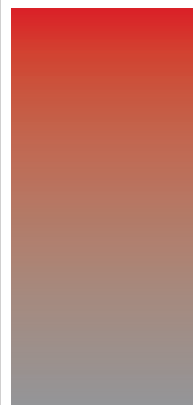
Яскравість — це характеристика кольору як темнішого чи світлішого, її ще називають світлотою, ясністю або тональністю. Яскравість не залежить від тону чи інтенсивності кольору. Перетворюючи кольорове зображення на чорно-біле, ми нівелюємо відтінки, але відносини тональності зберігаються.

Тінь
тон із додаванням чорного.

Відтінок
тон із додаванням білого.

Насиченість
(хроматична насиченість) — це відносна чистота кольору, зменшення насиченості будь-який колір зводиться до сірого.

Аспекти кольору

Кожен колір можна схарактеризувати за низкою властивостей. Розуміння цих характеристик допомагає визначитися з вибором кольору та комбінаціями кольорів. Використання кольорів, що контрастують за яскравістю, тяжіє до фокусування на формі, а комбінування кольорів, близьких за яскравістю, пом'якшує відмінності між елементами.

Ці кольори близькі за яскравістю й інтенсивністю, і лише трохи відрізняються за відтінком.

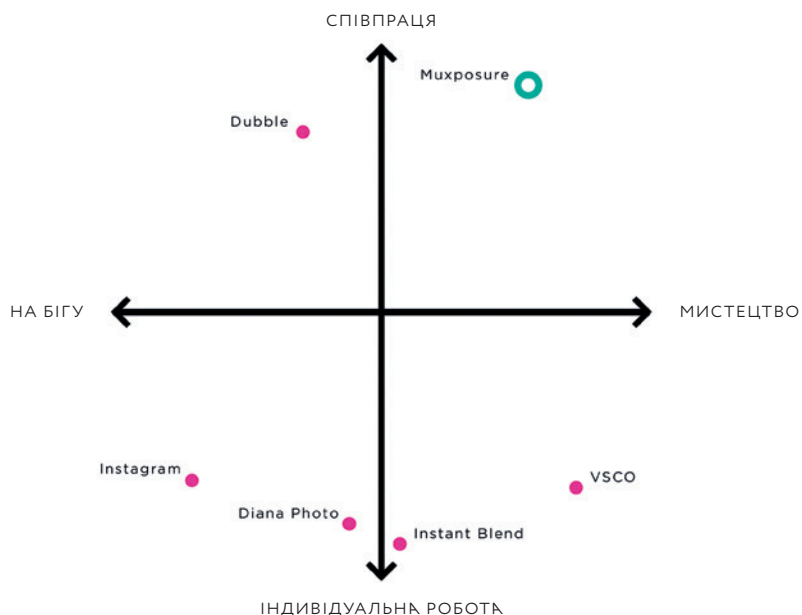

Ці кольори близькі за відтінком і яскравістю, але відрізняються за інтенсивністю.

Градуйоване колесо кольорів Кожен тон у колесі кольорів показано з послідовними переходами залежно від яскравості (тіні й відтінки). Зверніть увагу, що пік насиченості кожного тону – в різній ділянці шкали яскравості: жовтий колір найінтенсивніший біля світлого краю, а синій найінтенсивніший ближче до темного краю.

Використовуйте градуйоване колесо для комбінування кольорів, близьких за яскравістю чи насиченістю, або для побудови контрастних відносин. Роберт Люїс, MFA Studio

Матрична діаграма

Кожна вісь у матричній діаграмі представляє дві протилежні ідеї. На цій діаграмі досліджено конкурентне середовище застосунків для створення фото з подвійною експозицією. Ось у — це протиставлення співпраці й індивідуальної роботи, а ось х — протиставлення мистецької фотографії й принагідних фото «на бігу». Дизайнер розташував свій продукт у правому верхньому куті: це результат співпраці й мистецька робота.

Алекс Жак

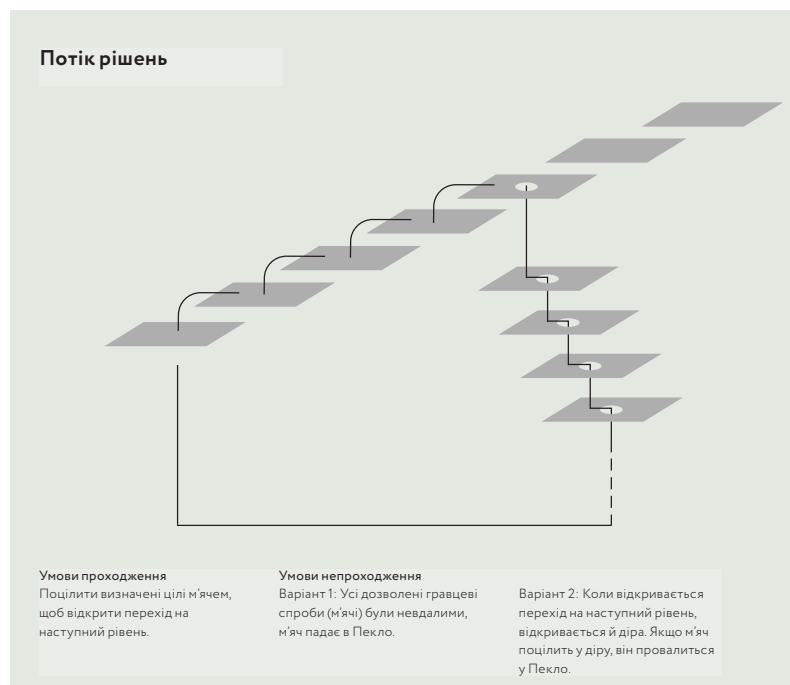
Діаграми для дизайну продукту

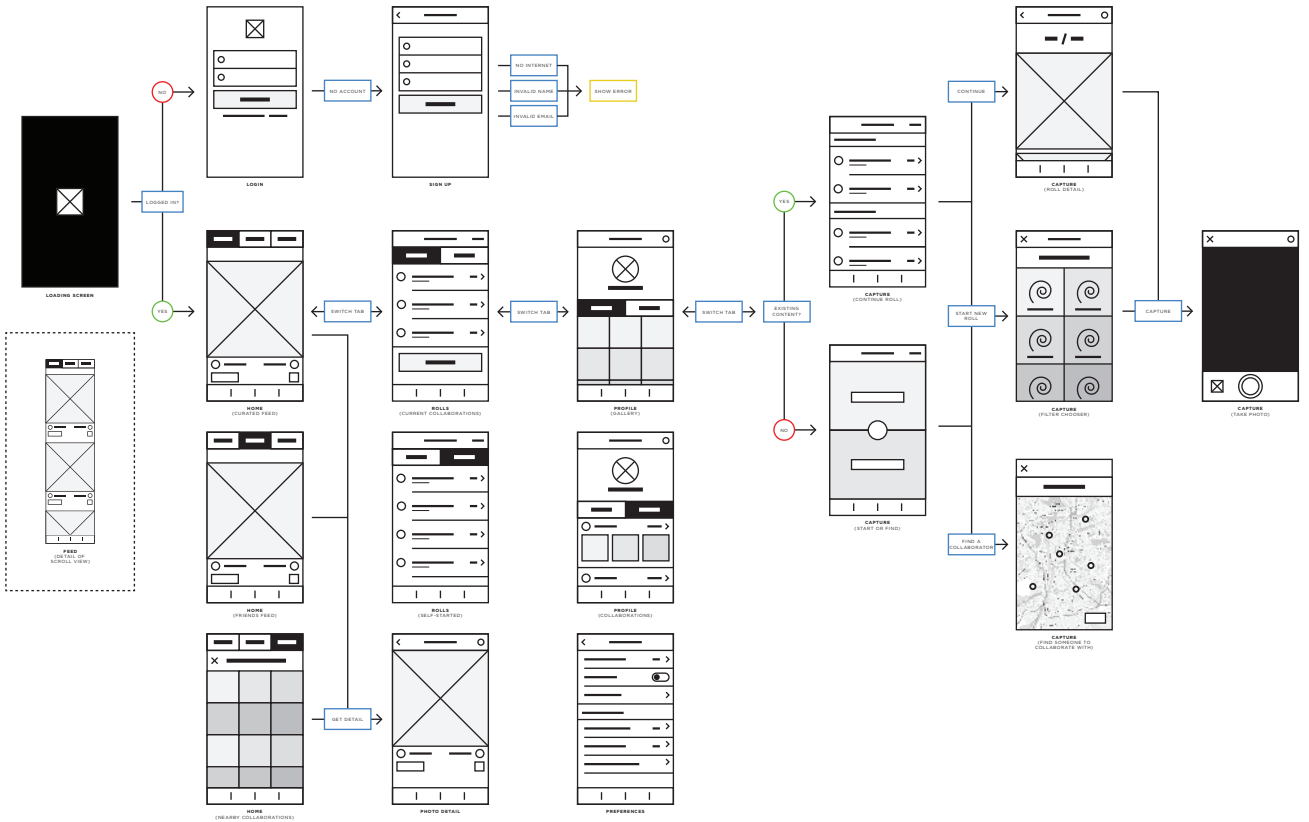
Щоб створювати цифрові продукти, якими користуватимуться люди, треба розуміти структуру, потоки користувачів і зв'язки між ними. Перш ніж братися до візуального дизайну, дизайнери продуктів для взаємодії мають з'ясувати, яку роль ці продукти відіграватимуть у своїй екосистемі загалом, а також розглянути архітектуру інформації та наратив використання. Дизайнери застосовують різні графічні засоби, щоб відобразити різні ситуації, — від діаграм Венна й матричних схем до графіків потоку рішень і каркасних моделей. Воркшоп із дизайну продукту.

Тім Гувер і Джессіка Карл, викладачі

Граємо у гру

Ця діаграма відображає основну послідовність гри, розробленої на основі «Пекла» Данте. Гравець намагається пройти рівні Чистилища й нарешті потрапити до Раю. Ця проста лінійна прогресія переривається, якщо гравець падає на дно Пекла, і йому доводиться наново вибиратися звідти. Найт Ґаллідж

Шлях користувача

Ця послідовність шаблонів для фотозастосунку показує, що відбувається, коли користувач вибирає різні шляхи від головної сторінки. У розробленому до кінця додатку можна піти багатьма різними шляхами. Алекс Жак

Анімування шрифту

У кіно, на телебаченні й у інтернеті ми часто бачимо текст у русі. Анімування шрифту схоже на анімування інших графічних елементів, але дизайнер має окремо дбати про розбірливість і читабельність напису.

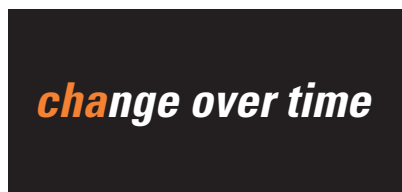
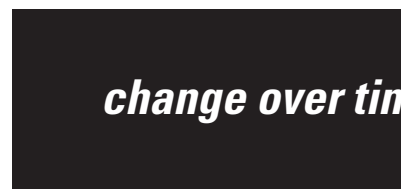
Найпростіша техніка — пересувати слово так, щоб воно рухалося як персонаж або інший об'єкт. У текстовій анімації слова не завжди, власне, рухаються — вони можуть поступово проявлятися на екрані й зникати; можуть спалахувати й гаснути літера за літерою; можуть змінювати масштаб і колір, можуть нашаровуватися, і так далі.

Анімуючи текст, дизайнери дбають про таймінг, бо слова не повинні змінюватися надто швидко — їх буде неможливо прочитати, і не надто повільно — бо глядач знудиться. Контекст важливий також. Рухливий логотип, наприклад на банері, скоро починає дратувати, а постійний уривчастий рух тексту в початкових титрах фільму допомагає налаштувати глядача на сприйняття сюжету.

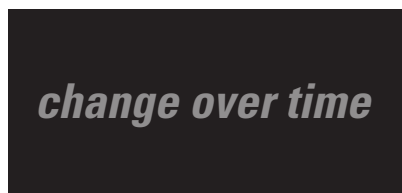
Зміна розташування

Переміщення тексту на екрані — основний засіб анімування шрифту. Зазвичай шрифт з'являється з правого боку екрана й рухається вліво, пристосовуючись до руху очей читача. Рухомий рядок, або тікер, також рухається справа наліво.

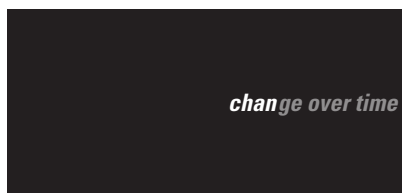
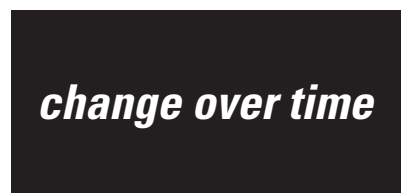
Зміна кольору

У послідовності вище сам шрифт статичний, але зміна кольору відбувається літера по літері. Цей основний тип зміни може проявлятися в безлічі варіацій.

Зміна прозорості

Білі літери поступово проявляються на екрані, стаючи непрозорим.

Зміна в різні способи

У багатьох анімаціях застосовується поєднання кількох прийомів.

У цій послідовності змінювалися розташування, масштаб і прозорість.

Час і простір

Анімацію створено в програмі Сінема 4D, віртуальна камера рухається навколо тривимірних літер. Чорно-біле зображення створює потужне враження об'ємності. Джеймі Карузі, MFA Studio